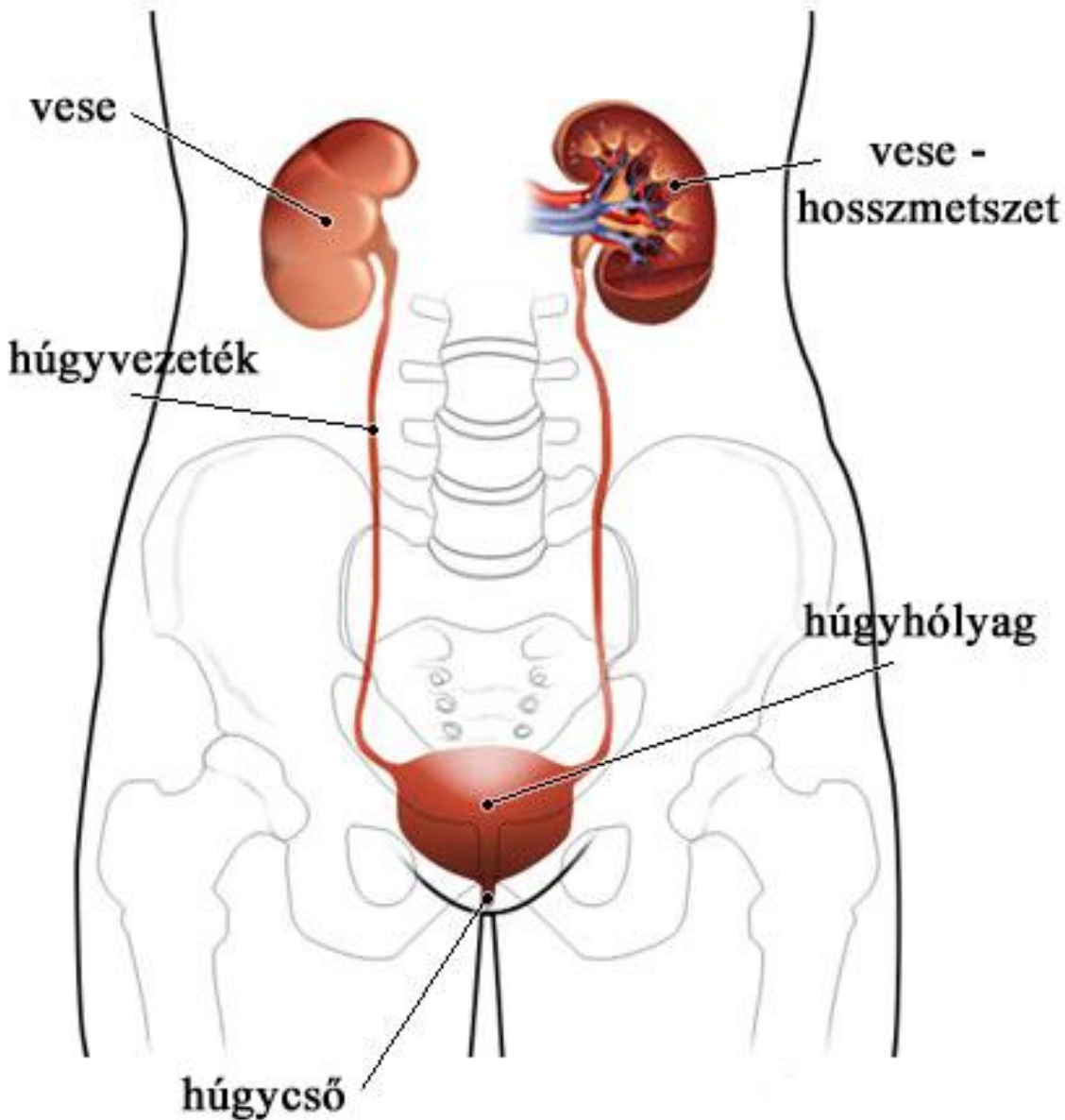

Az ember kiválasztó szervrendszere

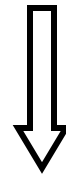
Funkciói:

- sejtanyagcsere bomlástermékeinek eltávolítása
- felesleges víz + sók eltávolítása
- vér pH-jának szabályozása
- vér ozmotikus koncentrációjának szabályozása

Szervek:

- vese + húgyutak

- húgyvezeték

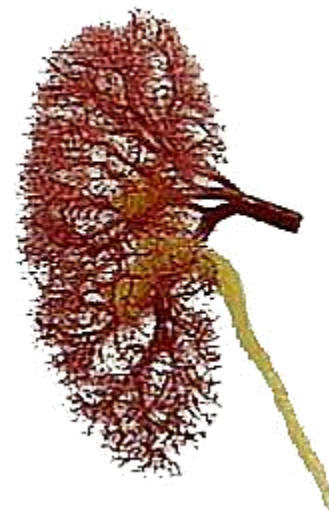
- húgyhólyag

- húgycső

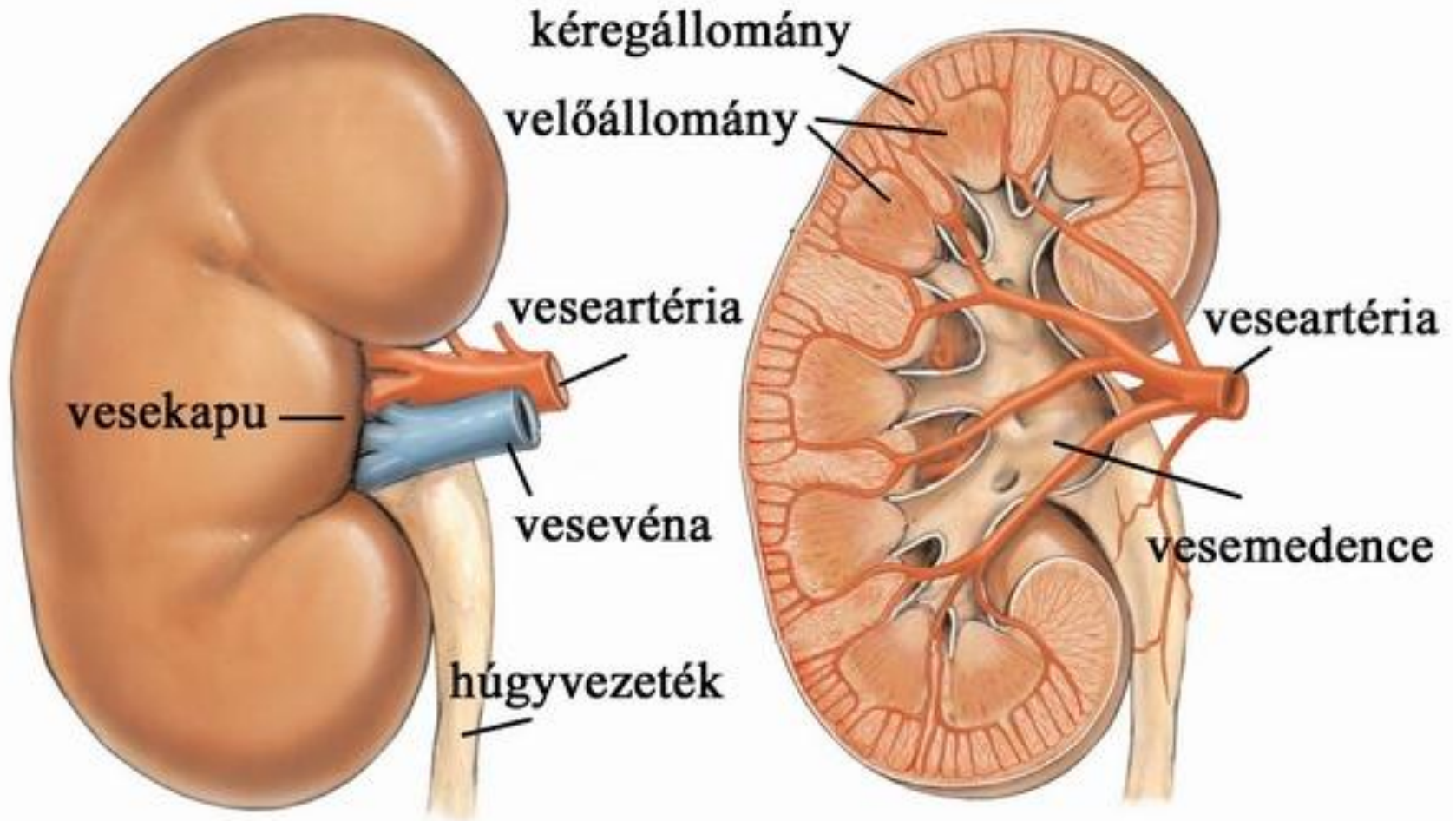
A vese

- páros szerv
- hátul, a gerincoszlop két oldalán, a derékvonal fölött
- a lengőbordákhoz kötőszövetes szalagok rögzítik
- bab alak, l = 15 cm
- vörös szín » gazdag vérellátás
- kéreg- és velőállomány
- működési egységei a nefronok
(1 millió db / vese)

A vese felépítése

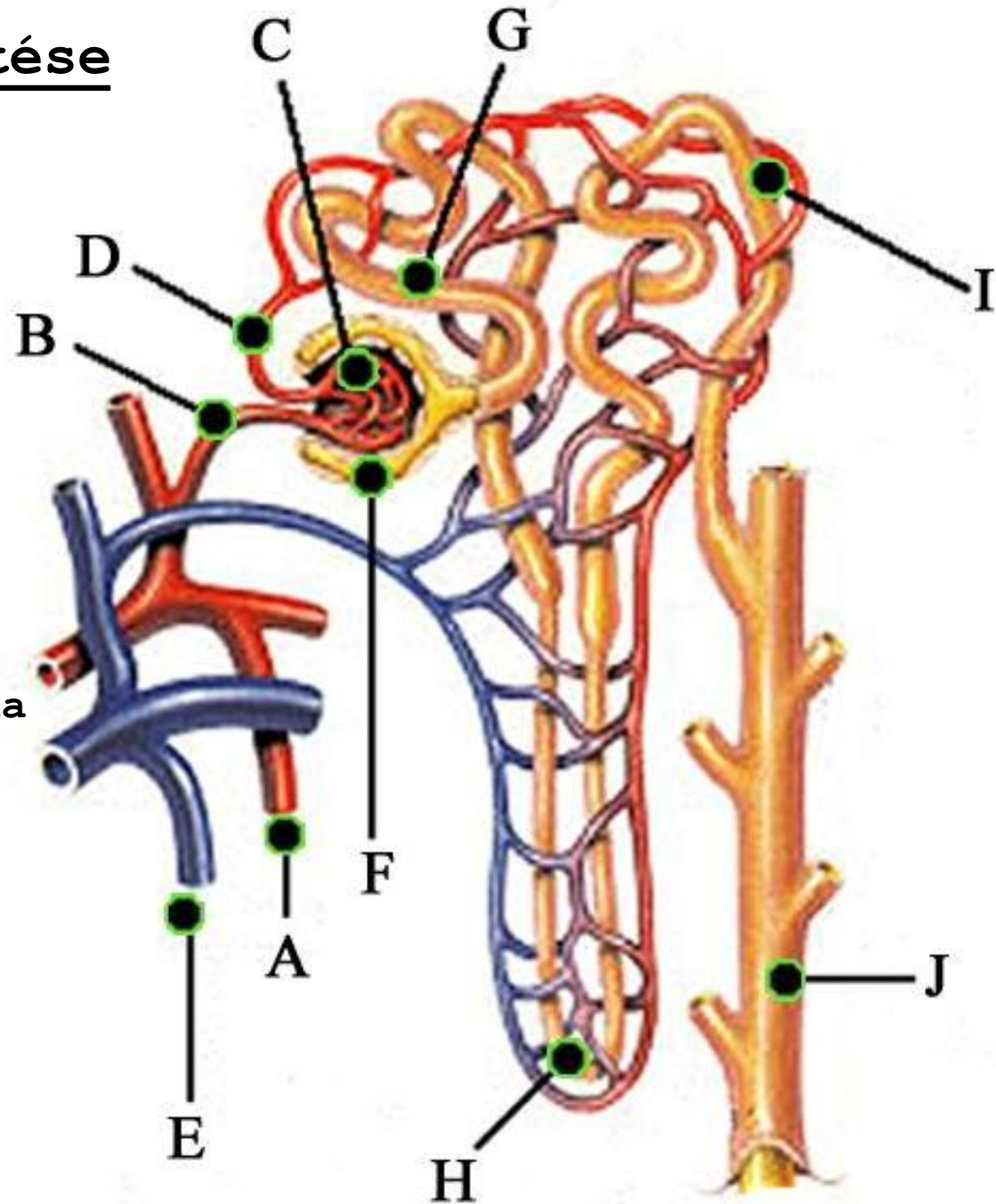

OLDALNÉZET

HOSSZMETSZET

A nefron felépítése

- A. veseartéria
- B. belépő ér
- C. hajszálérgomolyag
- D. kilépő ér
- E. vesevéna
- F. kettős falú tok
- G. elsődleges kanyarulat csatorna
- H. Henle-kacs (leszálló és felszállóág)
- I. másodlagos kanyarulat csatorna
- J. gyűjtőcső

hajszálergomolyag }
kettős falú tok }

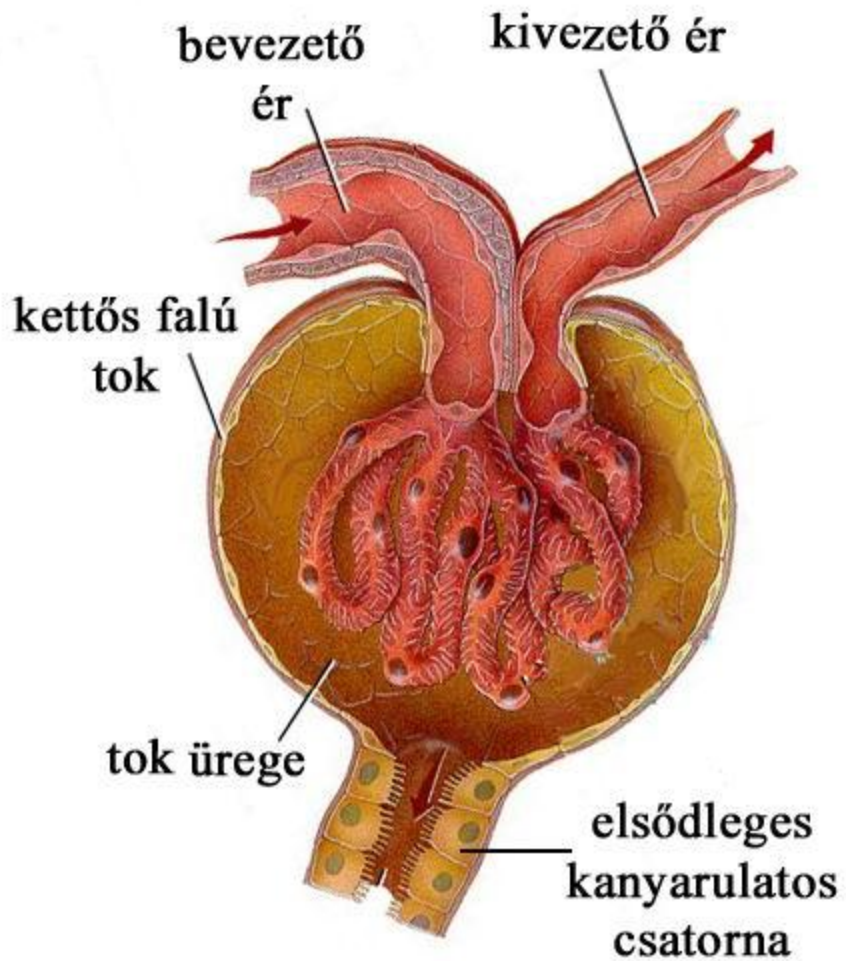
vesetestecske

elsődleges kany. csat. }
Henle-kacs (velő) }
másodlagos kany. csat. }

elvezető cső

} nefron

A hajszálérgomolyag

A nefron hármass működése

I. Szűrletképzés

Def: a hajszálérgomolyagból a kettős falú tokba fehérjementes vérplazma (szűrlet) kerül.

Oka: a hajszálérgomolyagban uralkodó vérnyomás

Eredménye: szűrlet

Mennyisége: 180 l / nap

A szűrlet összetétele

alkotórész	V/V%	jellege
víz	92 %	hasznos
szőlőcukor	0,1 %	hasznos
Na ⁺	0,32 %	A szervezet pillanatnyi igényétől függ
K ⁺	0,02%	
NH ₄ ⁺	0,001 %	
Cl ⁻	0,37 %	
aminosavak		hasznos
karbamid		káros
húgysav		káros

A szűrlet soha nem tartalmazhat fehérjéket, zsírokat, vérsejteket!

II. Visszaszívás

Def: Az elvezető csatorna falán keresztül a hasznos anyagok aktív/passzív transzporttal visszakerülnek a vérbe.

Másodlagos kanyarulatós csatorna + gyűjtőcső: a víz és a Na^+ -ionok visszaszívása hormonális szabályozás alatt áll.

A visszaszívás menete:

anyag	%	mód
glükóz	100 %	aktív trp.
aminosavak		aktív trp.
Na ⁺	80 %	aktív trp.
Cl ⁻		passzív trp.
víz		passzív trp.
karbamid		passzív trp.

Eredmény: a szűrlet térfogata drasztikusan csökken (previzelet). :)

A húgyutak

vizeletáramlás

a) vesemedence

folyamatos

b) húgyvezeték

folyamatos

c) húgyhólyag

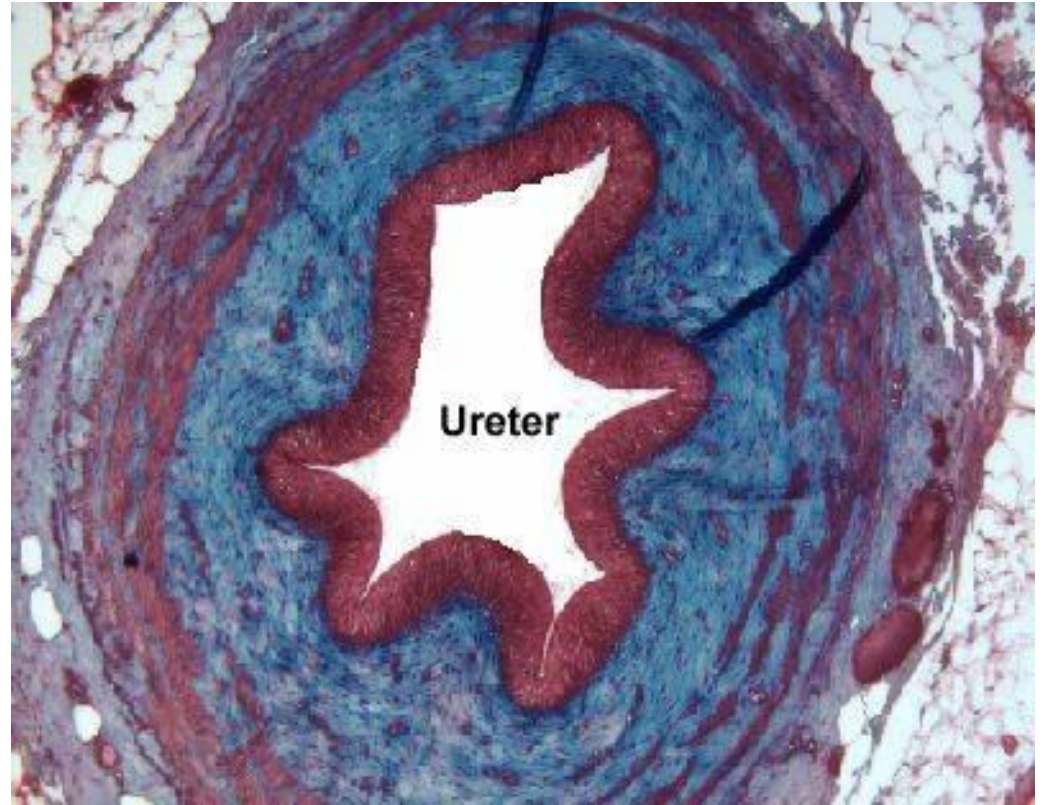
szabályozott

d) húgycső

b) Húgyvezeték

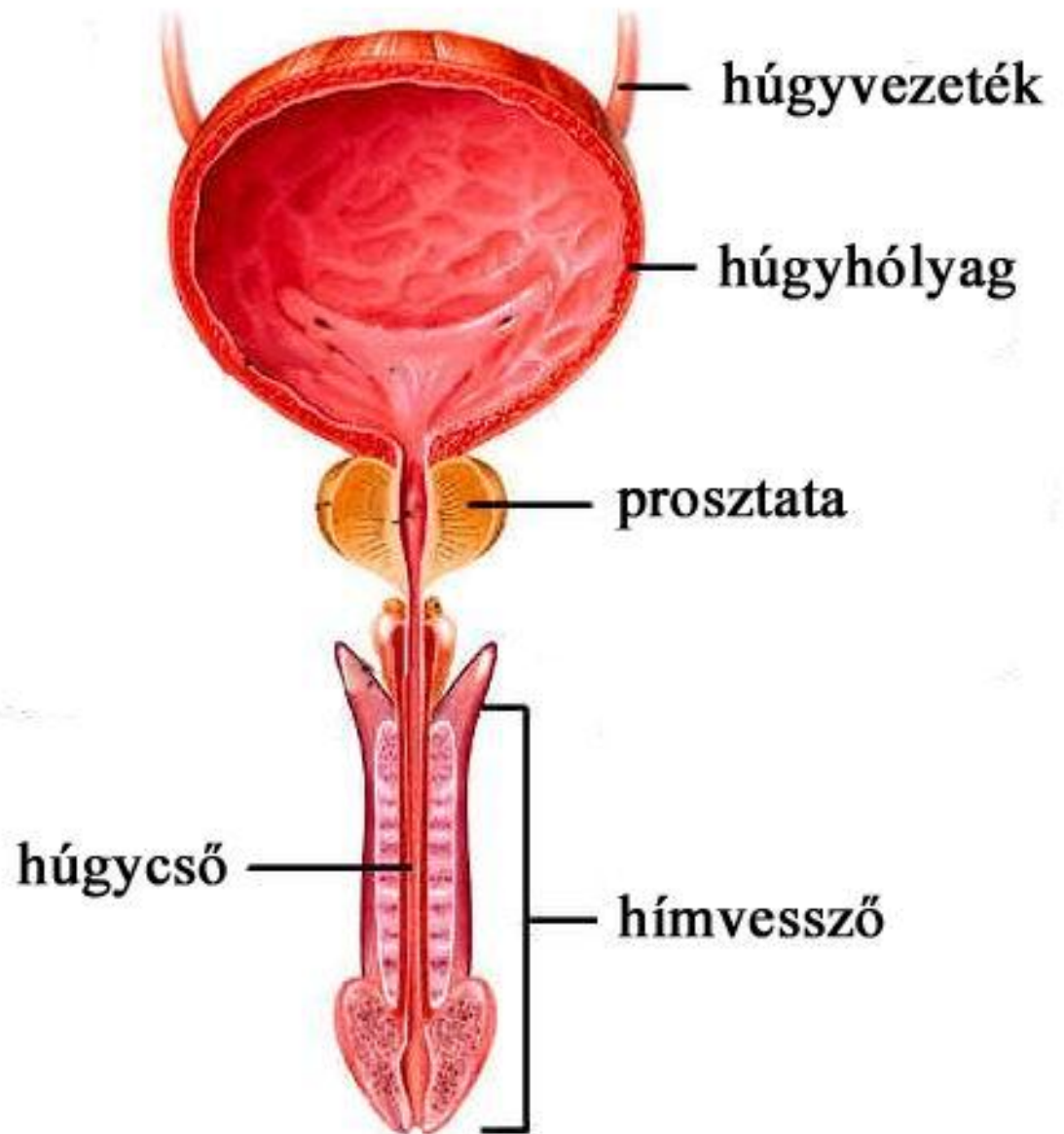
- páros
- simaizom
- perisztaltikus mozgás

c) Húgyhólyag

Férfiak:

közvetlenül
alatta a
 prosztatata

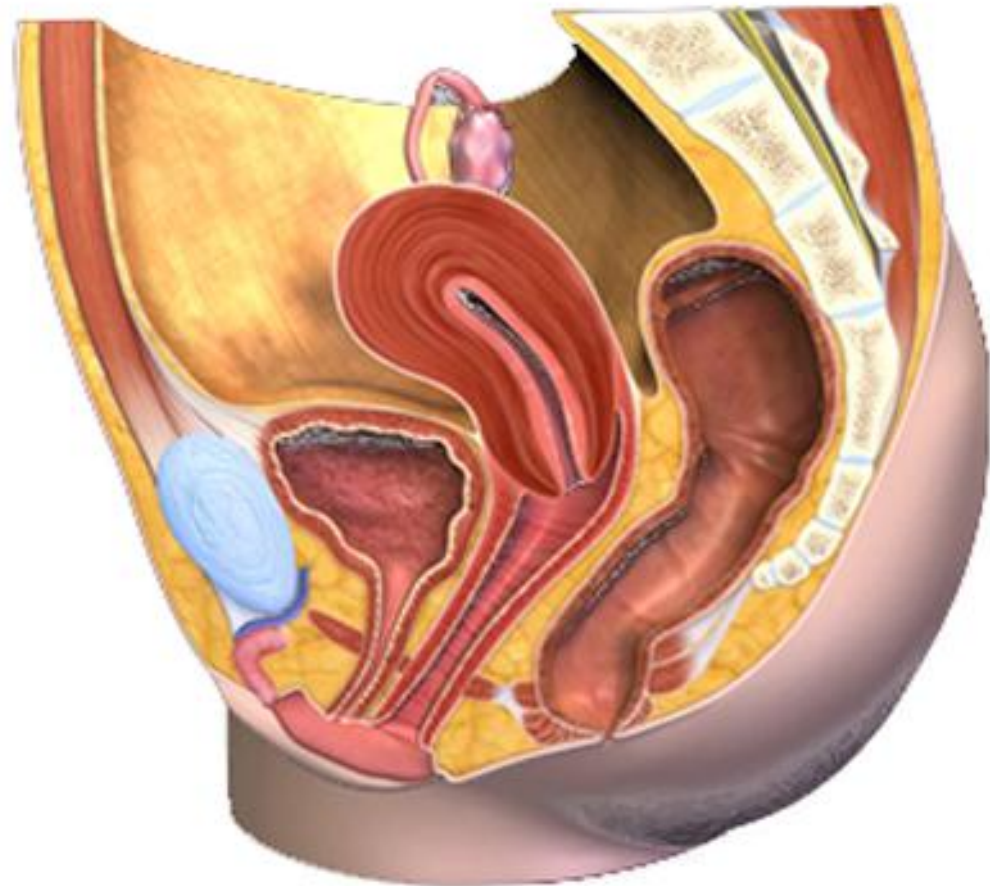

Nők:

A méh ráhajlik » terhesség esetén nyomja »
vizelési inger (a terhesség korai jele)

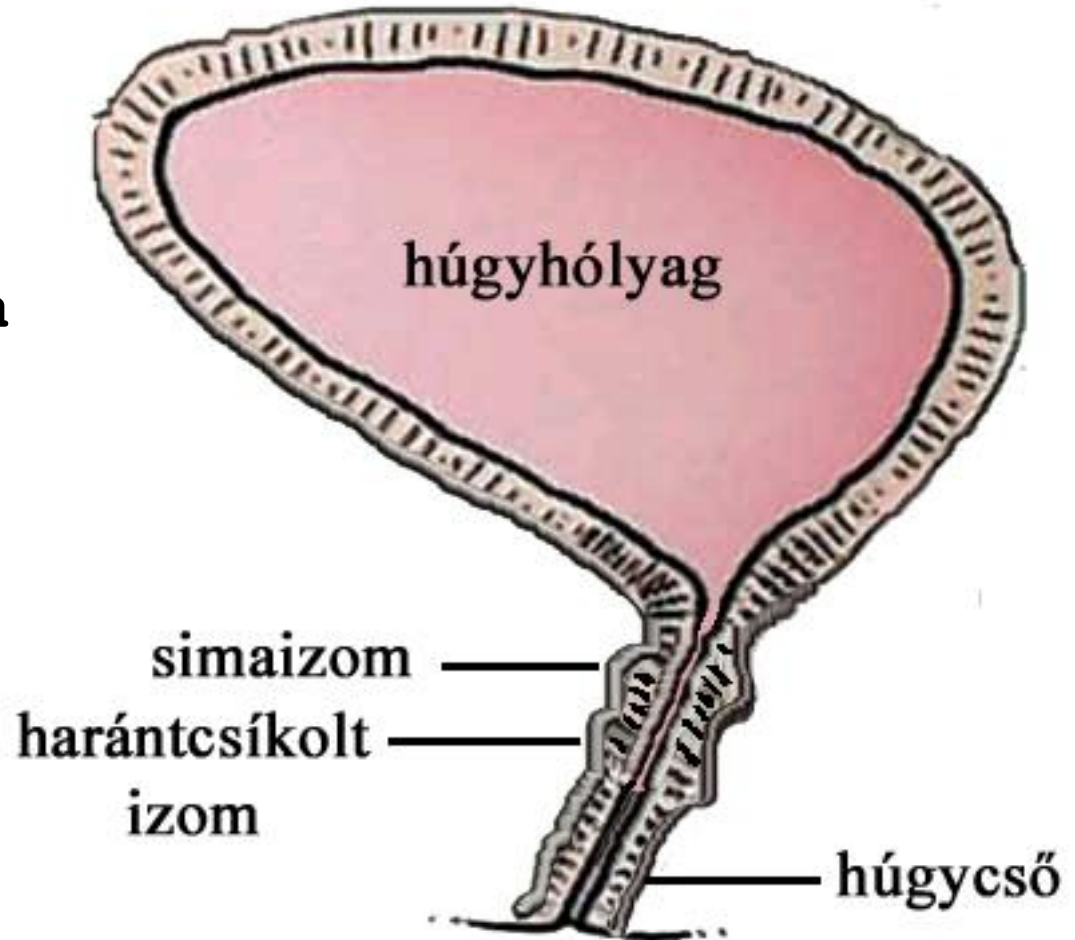
Mindkét nem:

Húgyhólyag falában:
simaizom
urothelium
nyomásérző
receptorok
(vizelési reflex)

d) Húgycső

- páratlan
- simaizom
- férfiak: 15-20 cm
(hímveszőben)
- nők: 4-5 cm
(hüvelybe nyílik)
- kezdeti szakasán gyűrű alakú záróizmok

Vesebetegségek

1. A vesekő

- helye lehet: vesemedence, húgyvezeték, húgycső
- oka: túl tömény vizelet } szervetlen sók
vizelet pangása } kiválnak
- anyaga: oxalát-, foszfát-, karbonátkristályok
- méret: homokszemtől az ököl méretűig
(legnagyobb: 4 kg!)
- megelőzés: megfelelő mennyiségű folyadék fogyasztása
- kezelése: gyógyszeres oldás, ultrahangos zúzás, műtét

vesekövek

